

Kriptosporidyoz, Kriptosporidyum parazitinin yutulmasının neden olduğu bir hastalıktır. Genellikle ishal ve mide kramplarına neden olur.

Kriptosporidyoz

Kriptosporidyoz nedir?

- Kriptosporidyoz, *Kriptosporidyum* parazitinin neden olduğu bir ishal hastalığı olup, bağırsakta enfeksiyona neden olur.
- *Kriptosporidyum* enfeksiyonları insanlarda ve çeşitli çiftlik hayvanları ile ev hayvanlarında ve yerli hayvanlarda görülür.
- *Kriptosporidyum* parazitinin birkaç türü varsa da, sadece *Kriptosporidyum parvum* ve *Kriptosporidyum hominis* denilen türlerinin insanlarda enfeksiyona neden olduğu sanılmaktadır.

Belirtileri nelerdir?

- Kriptosporidyoz hastalığının en yaygın belirtileri sulu ishal ve mide kramplarıdır. Diğer belirtiler, ateş, mide bulantısı, kusma ve iştah kaybını içerebilir. Bulaşmış kişilerin bazısı hiç bir belirti göstermez.
- Hastalığın ilk belirtileri, kişiye bulaşmasından 1-12 gün sonra (ortalama 7 gün) ortaya çıkar.
- Belirtiler görünüp kaybolabilir ve günlerce veya haftalarca sürebilir. Bağışıklık sistemi zayıf olan kişilerde aylarca sürebilen daha şiddetli belirtiler olabilir.

Nasıl yayılmaktadır?

Kriptosporidyum, enfeksiyonlu insan ve hayvanların dışkılarında bulunmaktadır. Bulaşma, parazitin mideye indirilmesiyle meydana gelir. Çoğunlukla şu yollarla aktarılır:

- özellikle aile içinde kişiden kişiye temasla ve küçük çocuklar arasında (örneğin, çocuk bakım merkezlerinde)
- mikrop bulaşmış suların içilmesiyle
- mikrop bulaşmış havuzlarda yüzmekle
- mikrop bulaşmış hayvanların veya dışkılarının ellenmesiyle
- yiyecek yoluyla (ender durumlarda).

Kişi en fazla ishal olduğu zaman bulaştırıcıdır; ancak parazit, belirtilerin kaybolmasından sonraki birkaç gün süresince vücuttan salgılanmaya devam edebilir.

Kimler risk altındadır?

Kriptosporidyum'a yakalanma olasılığı en fazla olan kişiler aşağıdakileri içerir:

- kriptosporidyozlu olan kişilerle yakın teması olanlar
- gündüz bakım merkezlerine giden çocuklar, bezli çocuklar dahil
- hastalığın bulaştığı çocukların ebeveynleri
- çocuk bakıcıları
- yüzme havuzu suyundan az miktarda olsa da su yutan yüzücüler
- işlemden geçirilmeyen suları içen kişiler (örneğin, nehir veya göllerden)
- gelişmekte olan ülkelere seyahat edenler
- işleri hayvanlarla uğraşmayı gerektiren kişiler
- erkeklerle cinsi ilişkide bulunan erkekler

Bağışıklık sistemleri zayıflamış kişiler hastalığı daha ciddi bir şekilde geçirebilirler; belirtiler oluşursa, bu kişilerin doktorlarını görmesi gerekmektedir.

Hastalık nasıl önlenir?

Kriptosporidyoz hastalığına yakalanmaktan kaçınmak için:

- tuvaleti kullandıktan, hayvanları veya dışkılarını elledikten, çocukların bezlerini değiştirdikten, bahçede çalıştıktan sonra ve yiyecek ya da içecek hazırlamadan önce, ellerinizi sabun ve su ile 10 saniye iyice yıkayın
- işlemden geçirilmeyen suları İÇMEYİN (örneğin, göllerden veya ırmaklardan). Kaynar su *Kriptosporidyum* parazitini öldürür
- yüzerken su yutmaktan kaçınınız
- şiddetli yağmuru izleyen bir hafta süresince doğal sularda (örneğin, nehirler, ırmaklar, barajlar, deniz) yüzmekten kaçınınız

Gelişmekte olan ülkelerde seyahat ederken, bulaşmış olabilecek yiyecek veya içeceklerden kaçınınız (örneğin, çiğ sebzeler, çeşme suyu veya çeşme suyundan yapılmış buz).

Kriptosporidyoz hastalığını yaymaktan kaçınmak için, bu hastalığı olan kişiler:

- ishal geçtikten sonra en az iki hafta süreyle yüzmemelidir
- ishal geçtikten sonra en az iki hafta süreyle havlu ve yatak çarşaflarını paylaşmamalıdır
- ishal geçtikten sonra en az 48 saat yiyecekleri ellememelidir

İshali olan küçük çocuklar, ishalleri tamamen geçtikten 24 saat sonrasına kadar evde alıkonmalı ve okula, kreşe, bakım merkezine veya oyun grubuna gönderilmemelidir.

Nasıl teşhis edilir?

Kriptosporidyoz hastalığının olup olmadığı bir doktora gidip dışkı örneğini tahlil ettirmek yoluyla doğrulanır.

Nasıl tedavi edilir?

Kriptosporidyoz hastalığının belirli bir tedavisi yoktur. Vücudun susuz kalmaması için bol bol sıvı içiniz.

Halk sağlığı tepkisi nedir?

Laboratuvarlar, *1991 Halk Sağlığı Yasası* gereğince, kriptosporidyoz vakalarını yerel Halk Sağlığı Birimi'ne bildirmekle yükümlüdür. Halk Sağlığı Birimleri, hastalığın daha da yayılmasını önlemek için vakaları soruşturur ve bulaşmanın olası kaynaklarını gözden geçirir.

Daha fazla bilgi – NSW'de bulunan Halk Sağlığı Birimleri

1300 066 055

www.health.nsw.gov.au